

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΦΛΩΡΙΝΑ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη

- 1. Πρόγραμμα Σπουδών.....**
- 2. Διδακτικό έργο.....**
- 3. Ερευνητικό έργο.....**
- 4. Σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς .....**
- 5. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης.....**
- 6. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές .....**

Περίληψη

Η παρούσα ενδιάμεση εσωτερική έκθεση του Τμήματος Νηπιαγωγών βασίζεται σε στοιχεία που έχουν καταγραφεί από τις ετήσιες συγκεντρωτικές εκθέσεις που κατατέθηκαν στην ΜΟ.ΔΙ.Π. μετά από σύμφωνη γνώμη της γενικής συνέλευσης του τμήματος, τα ακ. Έτη 2007-2008 και 2008-2009. Η ενδιάμεση εσωτερική έκθεση του τμήματος καταδεικνύει τη σταθερά βελτιωμένη πορεία του Τμήματος σε ό,τι αφορά στο διδακτικό έργο, τις διοικητικές υπηρεσίες και τη σχέση με τους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς. Καταδεικνύει ακόμα την βελτίωση των υποδομών του Τμήματος και του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Τέλος, οι δράσεις του Τμήματος επεκτείνονται δυναμικά στο επίπεδο των μεταπτυχιακών σπουδών και των συνεργασιών με άλλα Τμήματα καθώς και της διοργάνωσης εκπαιδευτικών συνεδρίων πανελληνίας εμβέλειας.

Παρά τη σταθερή ή και γενικά βελτιωμένη εικόνα του Τμήματος, θεωρείται απαραίτητη, λόγω του ολοένα και αυξανόμενου πληθυσμού του Τμήματος, η αναβάθμιση των υποδομών και η αύξηση του διοικητικού και εκπαιδευτικού προσωπικού, προκειμένου η ποιότητα σπουδών και το συνολικό έργο του Τμήματος να διατηρηθεί απρόσκοπτα. Επίσης, είναι φανερό η ανάγκη υποστήριξης των συνολικών δομών ενός νέου Πανεπιστημίου, σε ό,τι αφορά, για παράδειγμα, στις μετακινήσεις φοιτητών και καθηγητών στο πλαίσιο Ευρωπαϊκών προγραμμάτων αλλά και της ενίσχυσης της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ.

1. Πρόγραμμα Σπουδών

Το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών χαρακτηρίζεται από ορθολογική οργάνωση, συστηματικότητα και εξασφάλιση της δυνατότητας των φοιτητών να διαμορφώσουν το πρόγραμμά τους ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις τους, προϋποθέτοντας ταυτόχρονα ένα σώμα υποχρεωτικών μαθημάτων που εξασφαλίζει την επιστημονική και επαγγελματική τους ανάπτυξη.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να τονίσουμε τη θετική προοπτική στην ανάπτυξη που παρουσιάζει το πρόγραμμα των μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος μέσα από α) τη δημιουργία Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης που απευθύνεται, ειδικά σε ό,τι αφορά στην Παιδαγωγική επιστήμη και έρευνα με πέντε κατευθύνσεις, σε εκπαιδευτικούς, οι οποίοι έχουν αποφοιτήσει παλαιότερα ή έχουν αποκτήσει τις γνώσεις τους εμπειρικά και επιθυμούν να τις βελτιώσουν ως προς τις σύγχρονες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, β) τη δημιουργία ενός Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με το Τμήμα ΤΕΦΑΑ του ΑΠΘ που ενισχύει τη διεπιστημονικότητα στο χώρο των επιστημών της αγωγής και γ) τη λειτουργία ενός ακόμα μεταπτυχιακού προγράμματος που προσελκύει διάφορους επιστήμονες αλλά και καλλιτέχνες πέραν του εκπαιδευτικού κόσμου (Δημιουργικής Γραφής).

Βελτιώθηκε επίσης η παρεχόμενη εκπαίδευση με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία και συγκεκριμένα με την ανάρτηση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού στο διαδίκτυο, τη δημιουργία ολοένα και περισσότερων δικτυακών τόπων για όλα τα μαθήματα του προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών.

Τέλος, η ύπαρξη οδηγού ECTS στα αγγλικά διευκολύνει τη μετακίνηση εισερχόμενων και εξερχόμενων φοιτητών αλλά και την ευρύτερη επικοινωνία με πανεπιστήμια του εξωτερικού.

2. Διδακτικό έργο

Σε σχέση με το διδακτικό έργο, η αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού, η ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας καθώς και η οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου συγκεντρώνουν πολύ υψηλά ποσοστά θετικής αξιολόγησης από τους φοιτητές. Η σύγκριση των μέσων όρων των δύο ακαδημαϊκών ετών δείχνει μία μικρή μείωση της ικανοποίησης των φοιτητών σε σχέση με την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού (πίνακας 1) αλλά και μια μικρή αύξηση από την ικανοποίηση των φοιτητών σε σχέση με την οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου (πίνακας 2). Οι διαφορές αυτές δεν είναι στατιστικά σημαντικές.

Πίνακας 1: Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του διδακτικού προσωπικού από τους φοιτητές

ερώτηση	14	15	16	22	23	24	25	26	27	28
Mean 07-08	3,88	4,10	3,68	4,11	3,92	4,20	4,25	4,29	4,21	4,16
Mean 08-09	4,08	4,01	3,78	4,41	4,30	3,95	3,24	3,62	3,61	3,44

Πίνακας 2: αξιολόγηση της οργάνωσης και εφαρμογής του διδακτικού έργου από τους φοιτητές

Ερ.	1	2	3	4	6	7	8	9	10	11	12	17	29	30	31
Mean 07-08	3,90	3,99	4,02	3,95	3,39	3,43	2,62	2,86	3,64	4,30	4,27	3,87	3,52	3,52	4,10
Mean 08-09	4	3,97	4,05	3,85	3,24	3,41	3,06	3,18	3,65	4,06	4,13	4,04	4,39	4,40	4,31

Το ζήτημα που διατύπωσαν εμφατικά όλοι οι διδάσκοντες και διδάσκουσες για τα ελλιπή μέσα και υποδομές, τα οποία επηρεάζουν τόσο την ποιότητα της μαθησιακής διαδικασίας όσο και το βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών το έτος 2007-2008, ατόνισε το ακ. Έτος 2008-2009, λόγω προμήθειας επιπλέον εξοπλισμού για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών στα μαθήματα, ο οποίος πάλι όμως δεν επαρκεί για όλες τις ανάγκες των μαθημάτων.

Από την άλλη, το ζήτημα της αναλογίας διδασκόντων/διδασκομένων φαίνεται να παραμένει πολύ μεγάλη στα υποχρεωτικά μαθήματα και στα εργαστήρια, προκαλώντας δυσκολίες στην οργάνωση των μαθημάτων και τη χρήση σύγχρονων μεθόδων εκπαίδευσης ενηλίκων, λόγω των πολύ μεγάλων ακροατηρίων. Επισημαίνεται, η διαρκής αύξηση του αριθμού των εισακτέων στο Τμήμα μας, που, σε συνδυασμό με την έλλειψη επαρκούς προσωπικού αλλά και χώρων, δημιουργεί εκρηκτικές καταστάσεις ή οδηγεί τους φοιτητές να μην παρακολουθούν τα μαθήματα. Η ύπαρξη περισσότερων χώρων και επικουρικού προσωπικού θα βοηθούσε στην υπέρβαση αυτής της δυσχέρειας.

Το τμήμα συνεργάζεται περισσότερο με πανεπιστήμια του εξωτερικού είτε μέσω ερευνητικών προγραμμάτων είτε μέσω διακρατικών συνεργασιών. Χρειάζεται όμως επιπλέον υποστήριξη των συνεργασιών και με άλλα πανεπιστήμια του εσωτερικού και του εξωτερικού. Η κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών είναι πολύ περιορισμένη και χρειάζεται να αναπτυχθεί. Χρειάζεται να επισημανθεί ότι ο κύριος λόγος για τον οποίο δεν έχουμε συχνές ανταλλαγές διδακτικού προσωπικού και φοιτητών με ιδρύματα του εξωτερικού είναι ο οικονομικός, μιας και η χρηματοδότηση της κινητικότητας δεν εξασφαλίζει την κάλυψη ούτε των μισών εξόδων της μετακίνησης. Χρειάζεται λοιπόν ειδική πρόβλεψη για την ενίσχυση των μετακινήσεων προσωπικού και φοιτητών.

3. Ερευνητικό έργο

Ο ακόλουθος πίνακας (3) παρουσιάζει τις μεταβλητές που έδειξαν στατιστικά σημαντική μεταβολή κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ των δύο απογραφών. Καμία άλλη μεταβλητή δεν έδειξε ούτε θετική ούτε αρνητική στατιστικά σημαντική μεταβολή. Για τον υπολογισμό της μεταβολής των μεταβλητών χρησιμοποιήθηκαν οι Μ.Ο. κάθε μεταβλητής και όχι οι τυπικές τιμές λόγω της ανομοιογένειας των στοιχείων των δύο απογραφών.

Πίνακας 3: Σύγκριση μεταβλητών που αφορούν στο ερευνητικό έργο των μελών ΔΕΠ

Ζεύγη	Συγκρινόμενες μεταβλητές	t	df	sig
Pair 4	Zscore: Σ.α.Δ. 2009 - Zscore: Συνολικός αριθμός δημοσιεύσεων	7,550	11	,000
Pair 6	Zscore: Σ.Σ.τ. (ελληνόγλωσσοι) 2009 - Zscore: Συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους (ελληνόγλωσσοι)	2,266	11	,045
Pair 7	Zscore: Σ.σ.Τ. (ξενόγλωσσοι) 2009 - Zscore: Συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους (ξενόγλωσσοι)	1,738	7	,126
Pair 13	Zscore: Ανακοινώσεις σε διεθ. Συνέδρια 2009 - Zscore: Συμμετοχές με ανακοίνωση σε διεθνή συνέδρια	2,756	10	,020
Pair 16	Συμμετοχές σε επιστημονικές οργανώσεις εθνικής εμβέλειας - Zscore: Συμμετοχές σε επιστημονικές οργανώσεις εθνικής εμβέλειας	6,997	13	,000
Pair 18	Συμμετοχές σε χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα - Zscore: Συμμετοχές σε χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα	7,062	13	,000
Pair 20	Ελληνικές ετεροαναφορές - Zscore: Ελληνικές ετεροαναφορές	2,860	14	,013

Αν και η διάρκεια ζωής του τμήματος είναι μόλις 16 έτη και ο μέσος όρος πανεπιστημιακής υπηρεσίας του προσωπικού είναι χαμηλός, οι κατανομές που

παρουσιάζονται στην ανάλυση που προηγήθηκε στον πίνακα 3 μπορούν να χαρακτηριστούν ως ικανοποιητικές σε σχέση με την επαγγελματική αλλά και την ηλικιακή νεότητα του προσωπικού. Για παράδειγμα, ο μέσος αριθμός δημοσιεύσεων είναι 70,5/ΔΕΠ, ενώ η μικρότερη τιμή είναι το 16. Όλα τα μέλη του Δ.Ε.Π. του τμήματος πλην ενός έχουν εκδώσει ένα τουλάχιστον βιβλίο, ενώ ένα μέλος του Δ.Ε.Π. έχει εκδώσει 19 βιβλία. Η μέση τιμή του αριθμού των βιβλίων είναι 5,50. Και η διεθνής παρουσία του τμήματος —σε επίπεδο δημοσιεύσεων και συμμετοχών σε συνέδρια— μπορεί να χαρακτηριστεί ικανοποιητική με δεδομένο ότι το σύνολο του προσωπικού του τμήματος έχει συμμετάσχει σε 141 διεθνή συνέδρια με μέσο αριθμό συνεδρίων ανά μέλος του Δ.Ε.Π. ίσο με 10,85. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο μέσος όρος του συνολικού αριθμού των δημοσιεύσεων του προσωπικού μπορεί να θεωρηθεί υψηλός εάν σκεφτεί κανείς ότι στο τμήμα υπηρετούν μόνο τρεις καθηγητές και έναν αναπλ. καθηγητή. Ο μ.ο. των δημοσιεύσεων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά είναι 13,57. Ο μ.ο. των ελληνικών ετεροαναφορών είναι 57 και των διεθνών 22,33. Θεωρούμε ότι δεν χρειάζεται να επαναλάβουμε τις δυσανεξίες που παρουσιάζονται στη μέτρηση των ετεροαναφορών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό για τις κοινωνικές και τις ανθρωπιστικές επιστήμες. Αν και τμήμα όπου θεραπεύονται κυρίως οι ανθρωπιστικές ή και κοινωνικές επιστήμες, η διεθνής παρουσία του προσωπικού είναι αξιόλογη (βλ. διεθνείς δημοσιεύσεις, ετεροαναφορές, διεθνή συνεδριακή δραστηριότητα, συμμετοχή σε διεθνείς επιστημονικές οργανώσεις) αν αναλογιστεί κανείς ότι ούτε η υλικοτεχνική υποδομή, αλλά ούτε και η εκπεφρασμένη κρατική πολιτική για τα περιφερειακά Α.Ε.Ι. βοήθησαν μέχρι σήμερα προς την κατεύθυνση αυτή.

Αρα, το τμήμα παρουσιάζει αξιόλογη δυναμική και η επισήμανση αυτή μπορεί να υποστηριχτεί από τα αριθμητικά δεδομένα του έργου των λεκτόρων του τμήματος. Θεωρούμε ότι οι μ.ο. όλων των σχετικών κατηγοριών είναι υψηλοί και ότι η ερευνητική, η συγγραφική και η συνεδριακή κινητικότητα τους είναι σημαντική. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ο μ.ο. δημοσιεύσεων ανά λέκτορα είναι 44,3, ενώ ο μ.ο. βιβλίων είναι 2,6. Σημαντική είναι και η διεθνής παρουσία των λεκτόρων με μ.ο. διεθνών δημοσιεύσεων ίσο με 8,9, μ.ο. διεθνών ετεροαναφορών 7,1 ενώ ο μ.ο. συμμετοχών σε διεθνή συνέδρια είναι 11. Οι λέκτορες του τμήματος συμμετέχουν κατά μ.ο. σε 3,1 διεθνείς επιστημονικές οργανώσεις και συμμετέχουν επίσης κατά μ.ο. σε 5,6 χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα. Εάν ληφθεί υπόψιν ότι τα μέλη του Δ.Ε.Π. του τμήματος είναι 21, εκ των οποίων 3 καθηγητές, 1 αναπλ. καθηγητής, 7 επίκ. καθηγητές και 10 λέκτορες και ότι και οι επίκουροι καθηγητές του τμήματος παρουσιάζουν σημαντικές ερευνητικές και συγγραφικές επιδόσεις ανάλογες με τη βαθμίδα τους τότε μπορούμε να ισχυριστούμε ότι η δυναμική του τμήματος παρουσιάζεται ευοίωνη.

Τέλος, σε σχέση με το ερευνητικό έργο των μελών ΔΕΠ είναι βασικό να θέσουμε το ζήτημα της διάχυσής του και της ανάγκης επικοινωνίας του με ένα ευρύτερο επιστημονικό κοινό, μέσα από τη συνεδριακή δράση των μελών ΔΕΠ. Η

έντονη συνεδριακή δράση απαιτεί την κάλυψη αυτών των υπέρογκων καμιά φορά εξόδων από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου ή από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος, ο οποίος ασφαλώς πρέπει να είναι πολύ μεγαλύτερος από τον σημερινό, αφού τα 23 μέλη ΔΕΠ (εντός ολίγου) του Τμήματος απορροφούν: $23 \times (600 + 2 \times 300) = 27.600$ Ευρώ, από τον ετήσιο προϋπολογισμό. Προτείνουμε για το λόγο αυτό -αν επιλεγεί η χρηματοδότηση των συνεδριακών δραστηριοτήτων του Τμήματος ή των μελών ΔΕΠ του από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος, την αύξηση του προϋπολογισμού στα 80.000 ευρώ.

4. Σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς

Η σχέση με τους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και άλλους φορείς επιτυγχάνεται μέσα από το πρόγραμμα της πρακτικής άσκησης αλλά και της διευρυμένης πρακτικής άσκησης, της οργάνωσης ημερίδων και συνεδρίων αλλά και της πρωτοβουλίας μελών ΔΕΠ να συνδέσουν την έρευνά τους με συγκεκριμένους χώρους και θεσμούς στην πόλη της Φλώρινας και αλλού.

Το άνοιγμα σε αυτούς τους φορείς έχει αυξηθεί ελάχιστα στα δύο αυτά χρόνια, λόγω της έλλειψης σχετικών πόρων που μπορούν να ευνοήσουν τέτοιες συνεργασίες.

5. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

Το Τμήμα διαθέτει όραμα, συγκεκριμένους στόχους και επιδιωκόμενες δράσεις, οι οποίες καταγράφονται με σαφήνεια και στις δύο εκθέσεις και πολλές από αυτές υλοποιήθηκαν από χρονιά σε χρονιά, όπως καταγραφή αναγκών του τμήματος, ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης, παρακολούθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών και εσωτερική αξιολόγηση.

6. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

Διοικητικές υπηρεσίες

Η ικανοποίηση των φοιτητών και των μελών ΔΕΠ από τη γραμματειακή και άλλη υποστήριξη του Τμήματος είναι φανερή και στις δύο εκθέσεις που κατατέθηκαν. Όμως η ικανοποίηση αυτή βασίζεται κυρίως στον υπερβάλλοντα ζήλο των εργαζομένων, το υψηλό αίσθημα ευθύνης και τις πολλές υπερωρίες που πρόθυμα κάνουν οι εργαζόμενοι, χωρίς επιπλέον ανταμοιβή και μοναδικό κίνητρο την καλή λειτουργία του Τμήματος. Είναι απαραίτητη η στελέχωση της γραμματείας και άλλου προσωπικού με περισσότερα άτομα (τουλάχιστον 3) για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις αυξανόμενες ανάγκες του Τμήματος. Υπενθυμίζεται, τέλος, ότι η γραμματειακή υποστήριξη των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, καλύπτεται με έκτακτο προσωπικό.

Υποδομές

Παρά τη μικρή βελτίωση των υποδομών, συνεχίζει να υπάρχει σοβαρό ζήτημα με το χώρο που φιλοξενεί φοιτητές 3 πανεπιστημιακών τμημάτων με συνεχώς αυξανόμενο αριθμό. Το κτιριακό αποτελεί φλέγον ζήτημα, μιας και υπολογίζεται ότι την επόμενη χρονιά δύσκολα θα βρεθούν χώροι για να φιλοξενήσουν όλους τους φοιτητές και τα προγράμματα σπουδών. Θεωρείται απαραίτητο ένα ακόμα κτίριο που θα φιλοξενήσει ή το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών ή τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Σχολής.

Ουσιαστικό ζήτημα παραμένει η δυνατότητα πρόσβασης σε επιστημονικές βάσεις δεδομένων καθώς και η ανάγκη εξασφάλισης των συνδρομών σε επιστημονικά περιοδικά των επιστημών που θεραπεύονται στο Τμήμα μας. Αυτή τη στιγμή η βιβλιοθήκη της Π. Σ. δεν έχει συνδρομή ούτε στα πιο γνωστά Ελληνικά Περιοδικά. Ακόμα, η αύξηση του αριθμού των μελών ΔΕΠ που υπηρετούν στο Τμήμα μας έχει ως αποτέλεσμα αρκετοί νεότεροι συνάδελφοι να συνωστίζονται περισσότεροι του ενός σε γραφεία που προορίζονταν να φιλοξενήσουν ένα μέλος ΔΕΠ και μόνο. Αυτό καθιστά επιτακτική την ανάγκη επέκτασης του κτιρίου ή δημιουργίας νέου σε κοντινό χώρο, το οποίο να πληροί τις σημερινές αλλά και τις αυριανές ανάγκες του Τμήματος αλλά και της Σχολής γενικότερα. Στο κτίριο αυτό θα πρέπει να προβλεφθεί η δημιουργία γραφείων 12 m² περίπου για κάθε μέλος ΔΕΠ ή ΕΕΔΠ. Τέλος, προκειμένου το Τμήμα μας να μπορεί να εφαρμόζει πειραματικά καινοτόμα προγράμματα και διδακτικές μεθόδους, πρέπει να ιδρυθεί μέσα στην Παιδαγωγική Σχολή Πειραματικό Νηπιαγωγείο – Παιδικό Κέντρο με 4 οργανικές θέσεις νηπιαγωγών.